

omwenteling

in

het

oeverwallenlandschap

**Pieter
Oosterhout**
Buro voor
Architectuur
BNA B.V.

Omwenteling in het oeverwallenlandschap

De nieuwe woning in het oeverwallenlandschap ten zuiden van de Waaldijk kenmerkt zich door omwentelingen op verschillende niveaus. Een functionele omwenteling: voorheen een bedrijfslocatie nu in een nieuwe woonplek voor een gezin met opgroeiende kinderen.

Een landschappelijke omwenteling door omdraaiing van de oriëntatie naar het landschap in plaats van de openbare straat. Nu lijkt het logisch, bij de start van het proces was dit niet zeker niet zichtbaar door de bedrijfsopstallen en de terreininrichting. Met verwerving van omliggende grond en de kolk – een voormalige dijkdoorbraak – kon een woning met een beleving vanuit het landschap worden ontworpen.

Een omwenteling op gebouwniveau, het archetype veeschuur van de late 20e eeuw ingezet als woongebouw, met ‘inpandige’ buitenruimtes

En een omkering in materiaalgebruik: de buitengevels zijn voorzien van houtwerk in een bijzondere detaillering, de binnenplaats is voorzien van gevels van baksteen.

Tijdens het ontwerpproces voor de nieuwe woning werd de opdracht uitgebreid met het naastliggende woonhuis, nummer 6. Dit was een leegstaand, vervallen keuterboerderij.

Het geheel heeft geleid tot een bijzonder complex, vanaf de straat een hedendaagse interpretatie van een voormalige boerderij met achterliggende veeschuur. Vanaf de noordzijde, de dijk langs de Waal, een conceptueel ontwerp van het archetype van de grote veestallen.

Functionele kwaliteit

Dit was een voormalige bedrijfslocatie met bedrijfswoning, gericht op de straat ten zuiden van het perceel. Op grond van een rood-voor-rood regeling kon een extra woning worden toegevoegd.

Bij de planontwikkeling is de oriëntatie 180 graden gedraaid naar het achterliggende landschap. Op dat moment was dat geen vanzelfsprekende oplossing door de inrichting van de bedrijfspanden en terreininrichting. Een extra perceel grond werd verworven en – een deel van – de kolk aan de noordzijde.

De opdrachtgevers stelden een abstracte opgave: ontwerp een woning wat ons het gevoel geeft dat we altijd op vakantie zijn en leven in het landschap. Daarnaast moet het een woning zijn waarin geleefd mag worden, met individueel herkenbare ruimten voor alle gezinsleden en een gevoel van ruimte.

Er is maximaal ingezet op het gebruik maken van de aanwezige landschappelijke kwaliteiten van het oeverwallengebied. Er is vanuit de beleving van het landschap ontworpen.

De bijzondere woning lijkt als vanzelfsprekend in het landschap te liggen, er is een nieuwe zichtlocatie vanaf de dijk ontstaan.

De plattegronden van de woning zijn op verschillende niveaus ontworpen, split levels. Het woonprogramma ligt deels halfverdiept, deels op maaiveld en halfverhoogd en op de verdieping.

Vanuit alle ruimten is contact met het landschap. Inpandig hebben de belangrijkste woonruimte een open verbinding met elkaar, door niveauverschillen en wanden zijn individuele aangename woonplekken ontstaan.

Door een inventieve uitnutting van het bestemmingsplan en de bouwmogelijkheden van een aangrenzend woonkavel, is het volume vergroot en veel extra ruimte toegevoegd. Ook het ondergronds bouwen heeft extra woonmogelijkheden opgeleverd.

Tijdens het ontwerpproces voor de nieuwe woning werd de opdracht uitgebreid met het naastliggende woonhuis, huisnummer 6. Het PvE hiervoor was: ‘ontwerp een bijzondere woning op mijn geboortegrond, waar ik me kan terugtrekken in een ‘mancave’ en als uitvalsbasis kan dienen wanneer ik in de omgeving ben. En met behoud van kenmerken van de keuterboerderij’.

Dit is vertaald door een knip te maken in het ontwerp, het nieuwe voorhuis heeft grote kenmerken van het voorhuis van het oude boerderijtje inclusief de bijbehorende detailleringen.

Het achterhuis is ontworpen in één volume in een hedendaags ontwerp. Er zijn drie verschillende leefgebieden ontstaan: een traditioneel woonhuis, een loft en een gastenverblijf.

Architectonische kwaliteit

Uitgangspunt bij het ontwerp was inpassing in het landschap en de typologie van de voormalige veeschuren.

De materialisatie is niet letterlijk opgepakt, vanwege snelle visuele verschraling. Er is gekozen voor sobere materialen die op een mooie manier verouderen. Dak van donker gepatineerd zink als verwijzing naar de veel toegepaste donkere golfplaten, buitengevels van onbehandeld, vergrijzend larix en de buitengevels van de binnenplaats en de schoorstenen van misbaksels van traditionele bakstenen.

De schoorsteen op de binnenplaats is een verwijzing naar de voormalige baksteenfabrieken die in het verleden in het gebied aanwezig waren, waarvan de schoorstenen nog steeds nadrukkelijk in het landschap aanwezig zijn. Alle bakstenen uit de gevels zijn gebakken in een nog functionerende monumentale kolengestookte steenoven in de omgeving – De Vogelensangh in Deest.

Het heeft geleid tot een bijzonder complex, vanaf de openbare straat een hedendaagse interpretatie van een voormalige boerderij met veestal. Vanaf de noordzijde, de dijk langs de Waal, een conceptueel ontwerp van het archetype van de grote veestallen.

Er is op alle niveaus veel aandacht besteed aan de detaillering en materialisatie. Bij het in interieur is samengewerkt met Kap + Berk.

Duurzame ontwikkeling toekomstwaarde

Hosterdstraat 4 was een enigszins verrommelde plek door de bedrijfslocatie en een voor het buitengebied minder passende bedrijfswoning. Hosterdstraat 6 was een vervallen keuterboerderij. De bedrijfslocatie is gesaneerd. Het landschap vanaf de dijk is verfraaid, de nieuwe woning ligt op een zichtlocatie vanaf de dijk langs de Waal – een belangrijke recreatieve route. De straat heeft in de omgeving een nieuwe beleving gekregen, er is een aantrekkelijke woonlocatie ontstaan. Een duurzaam nieuw gebruik van het gebied met een verwijzing naar het voormalige agrarische gebruik. De ontwikkeling heeft inmiddels geleid tot andere initiatieven in deze straat.

Bij het materiaalgebruik is duurzaamheid van belang geweest: onbehandeld larix-hout, deels biobased materiaal als isovlas en baksteen uit de lokale steenfabriek. Voor de energievoorziening is koude warmte opslag in de bodem toegepast, bij nummer 4 een horizontale bodemwarmtewisselaar in combinatie met zonnepanelen in een veldopstellen. En bij nummer 6 diepte bronnen met zonnepanelen op het dak. Beide woningen zijn full electric.

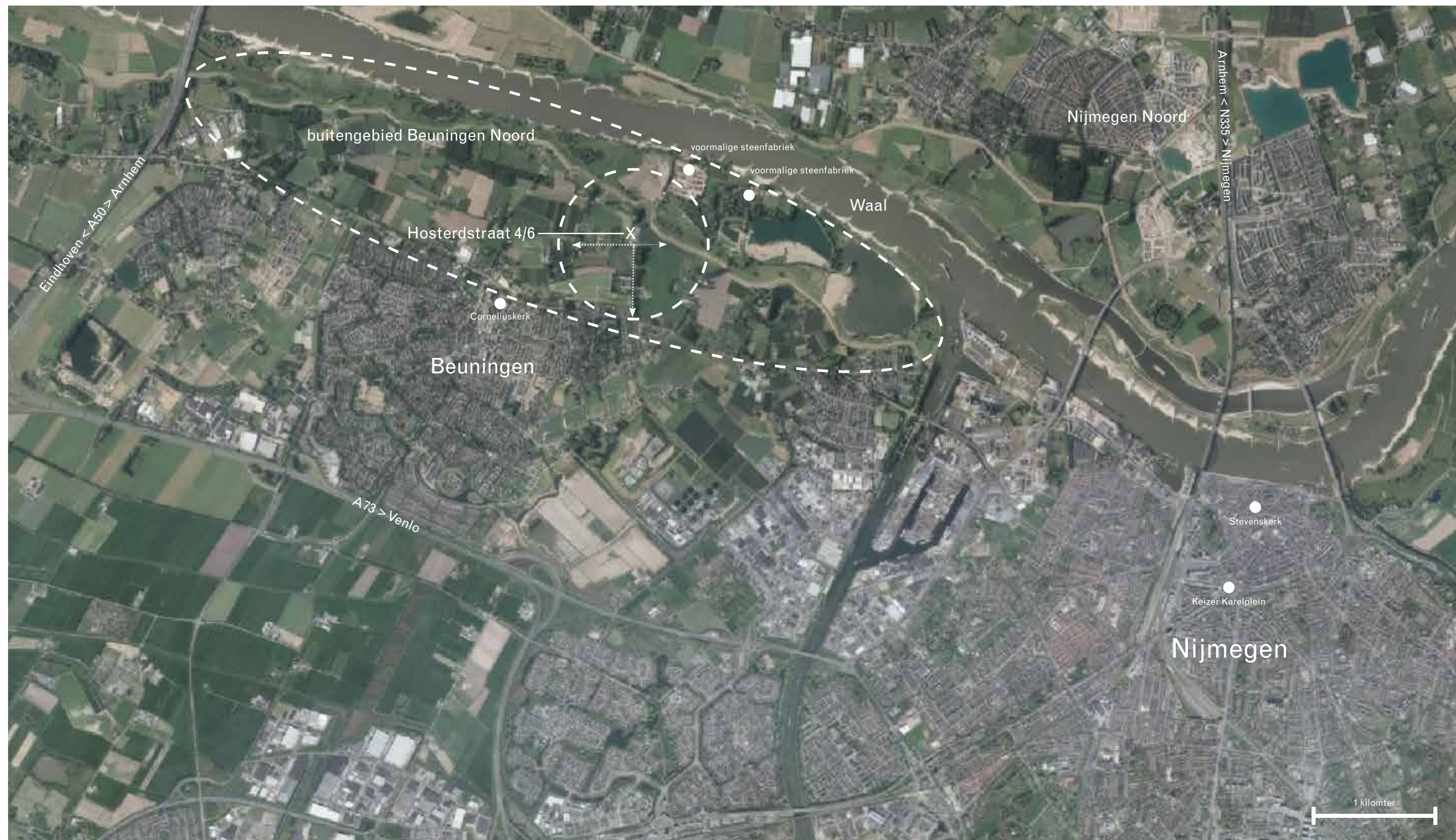
Thema betekenis

Het ontwerp van deze woning is een verwijzing naar de grote veestallen van de laatste decennia. Het is een nieuwe interpretatie van een schuurwoning, een toepassing van agrarische opstallen in het weidelandschap en daarbij gelijktijdig gebruik makend van omgevingsfactoren als het dijkenlandschap en een voormalige dijkdoorbraak.

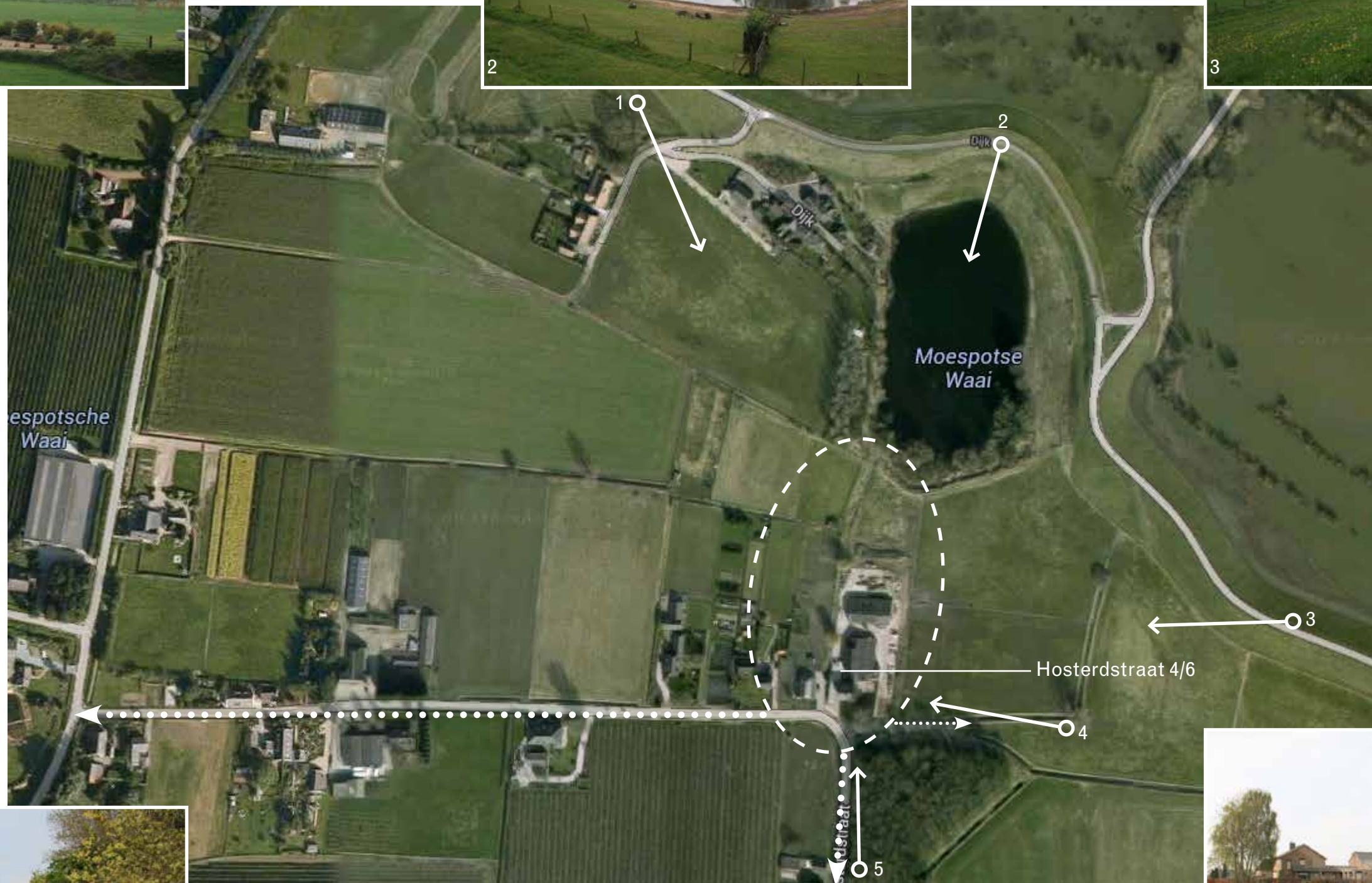
Binnen de contour van het archetype van de veestal is het volledige woonprogramma opgenomen, inclusief bijgebouwen en buitenruimtes. Van afstand gezien is het één volume in het landschap.

In werkelijkheid is het een samenspel van woning, aangebouwd bijgebouw en een vrijstaand bijgebouw met een grote, deels overkapte patio/binnenplaats en andere buitenruimtes.

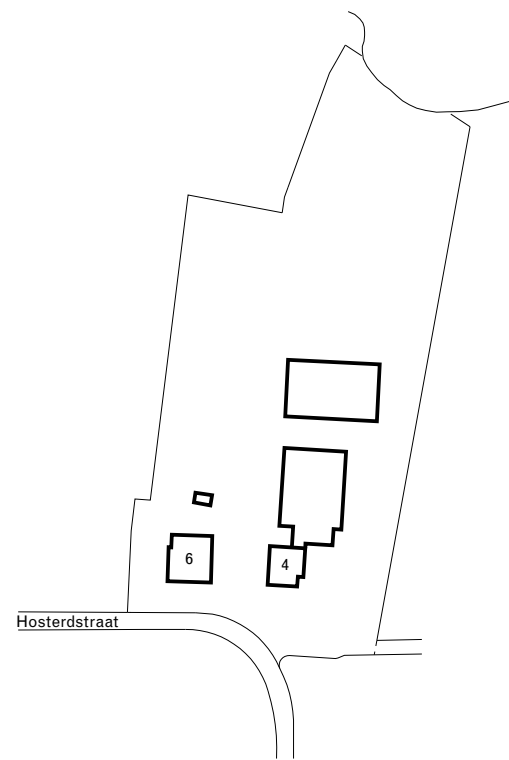
Vanaf de straatzijde blijft de beleving van het voormalige boerenleven voelbaar. Hier lijkt de vernieuwde woning Hosterdstraat 6 het hoofdgebouw, Hosterdstraat 6 is herbouwd met een verwijzing naar de traditionele agrarische bouwstijl. In deze beeldvorming is de woning Hosterdstraat 4 dan de veestal behorend bij nummer 6.

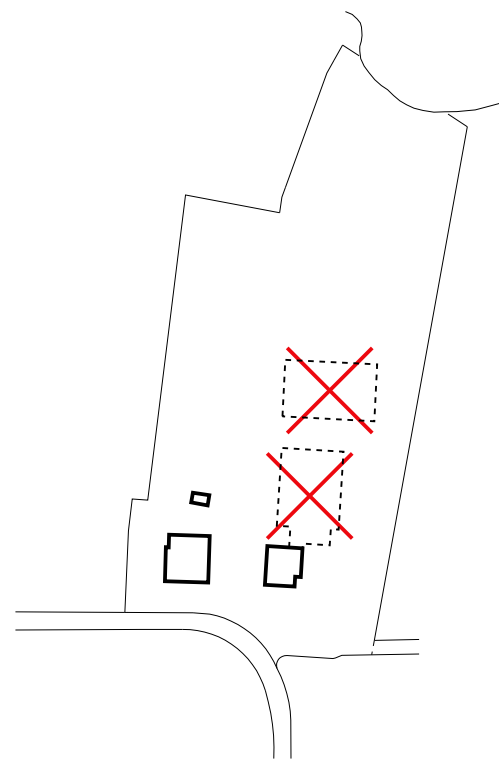
planlocatie Hosterdstraat 4/6 - buitengebied Beuningen Noord

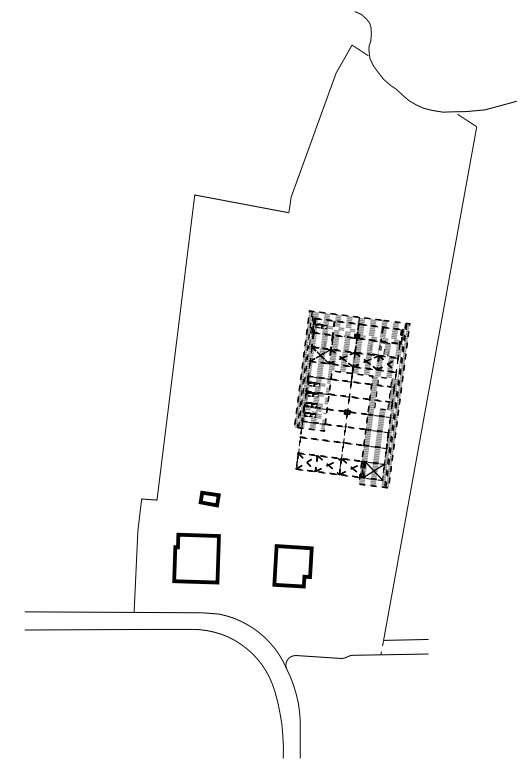
planlocatie Hosterdstraat 4/6 - buitengebied Beuningen Noord

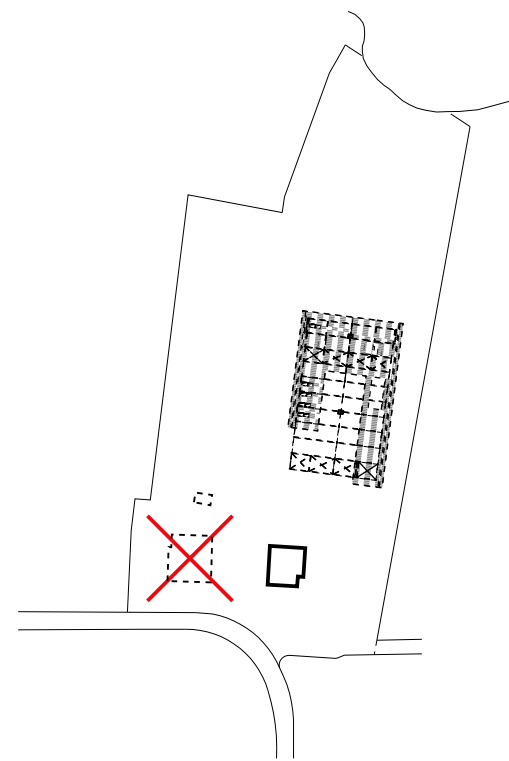
2014 - start ontwikkeling

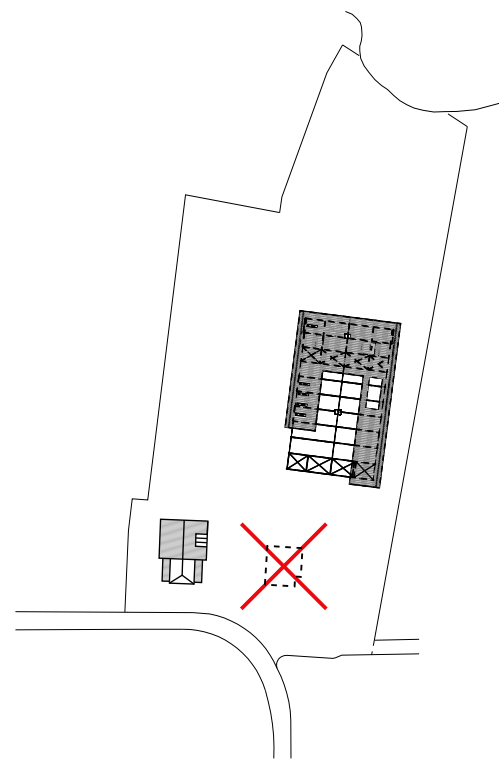
2015 - sloop opstallen nr.4

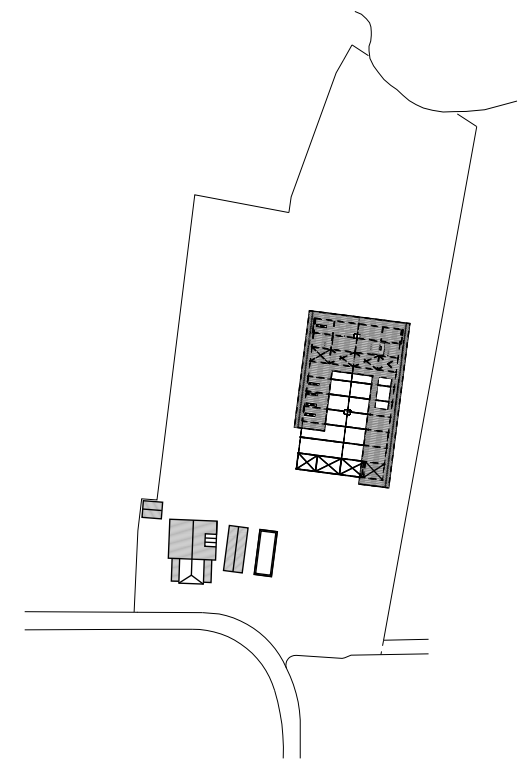
2016 - start bouw nr.4

2017 - sloop nr.6

2018 - bouw nr.6 & sloop nr.4

2019 - ontwikkeling voltooid

concept gebiedsontwikkeling

hedendaagse interpretatie voormalige boerderij nr.6 | nr.4 omwenteling in het oeverwallenlandschap

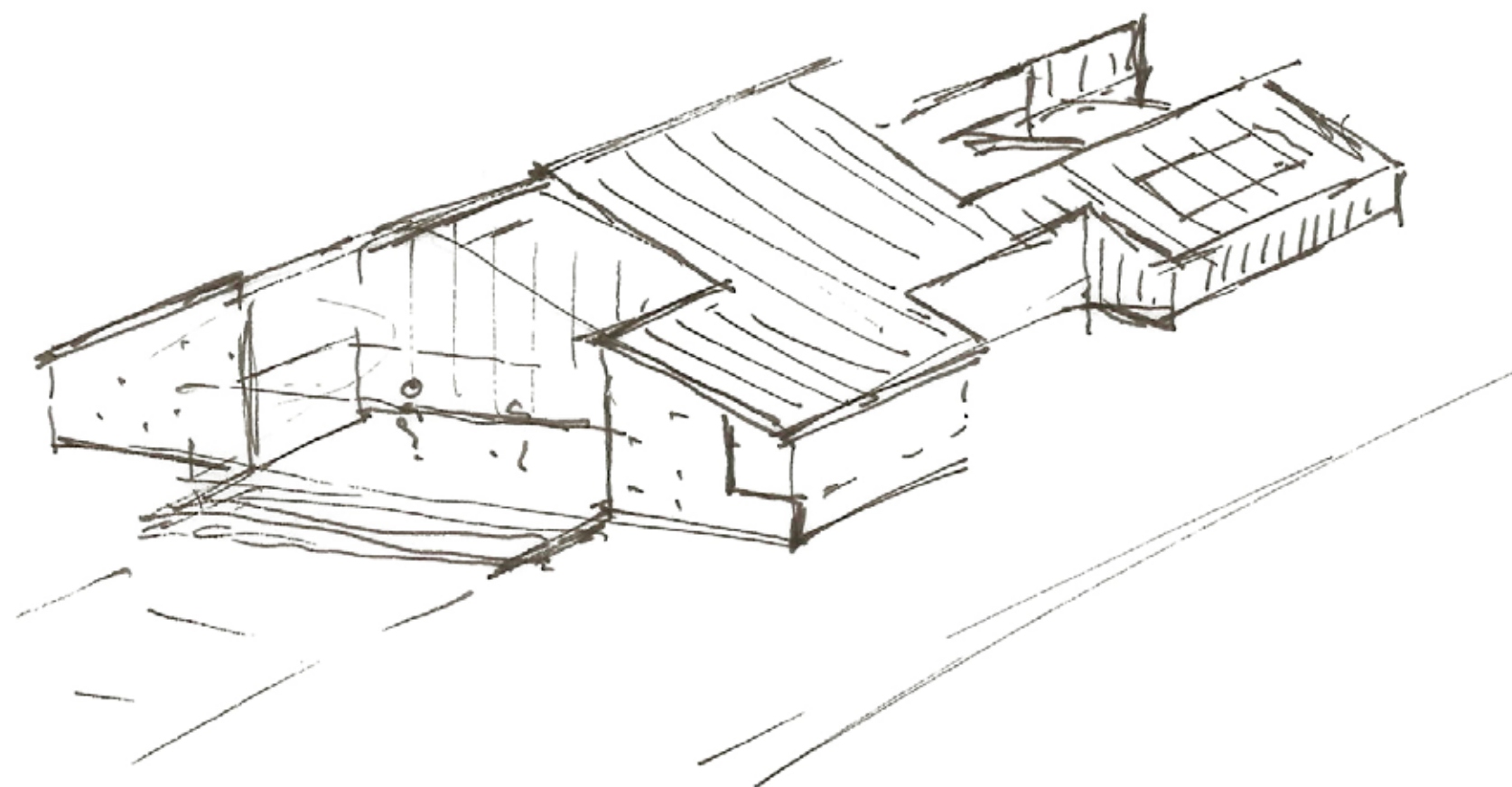
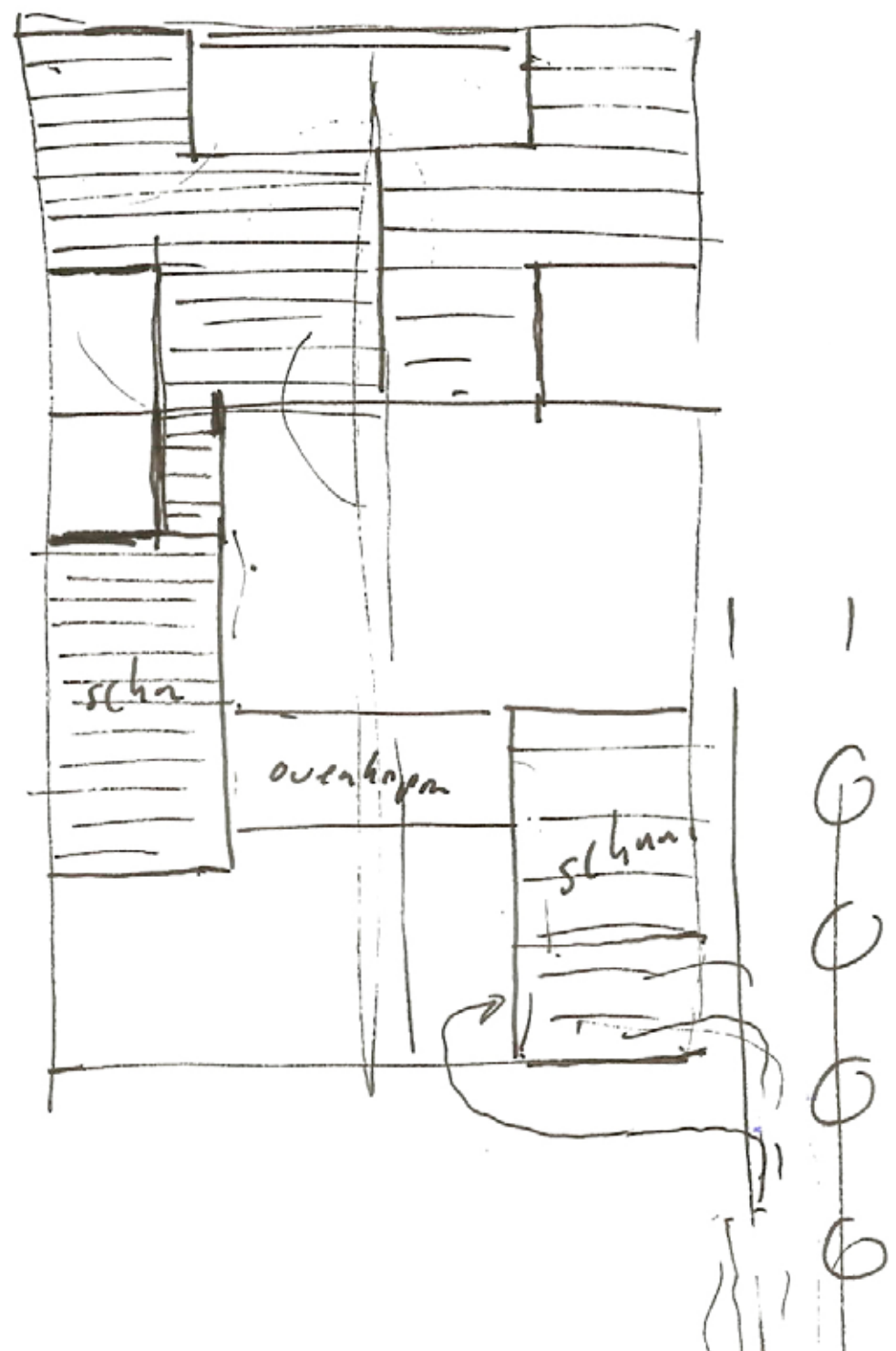
situatie 2019

Ontwerp 1 - Hosterdstraat 4
Archetype veestal

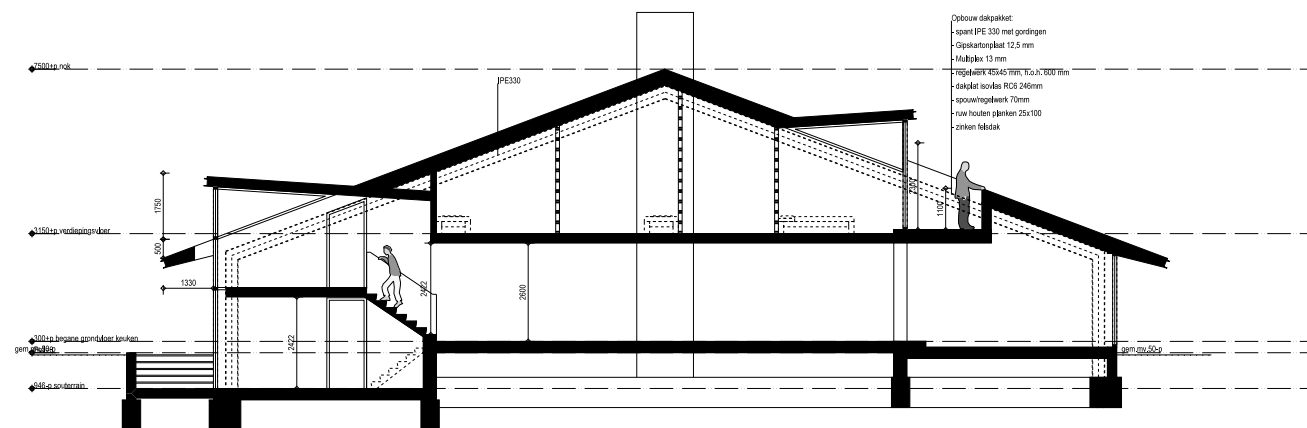

bestaande situatie

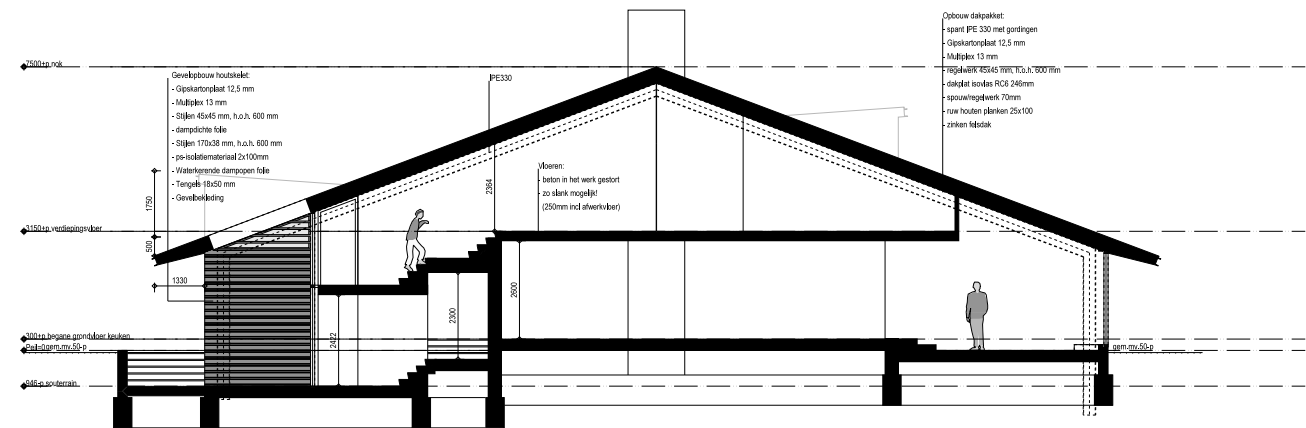

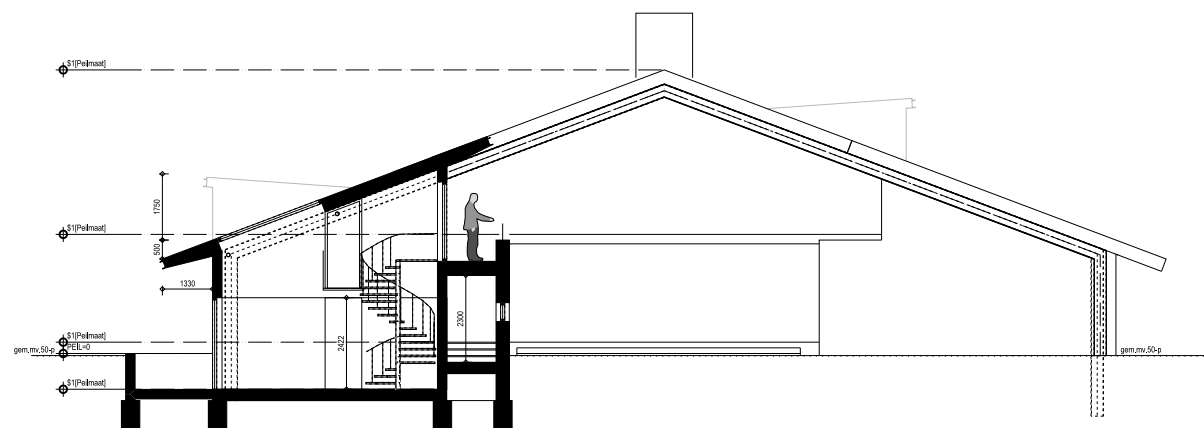

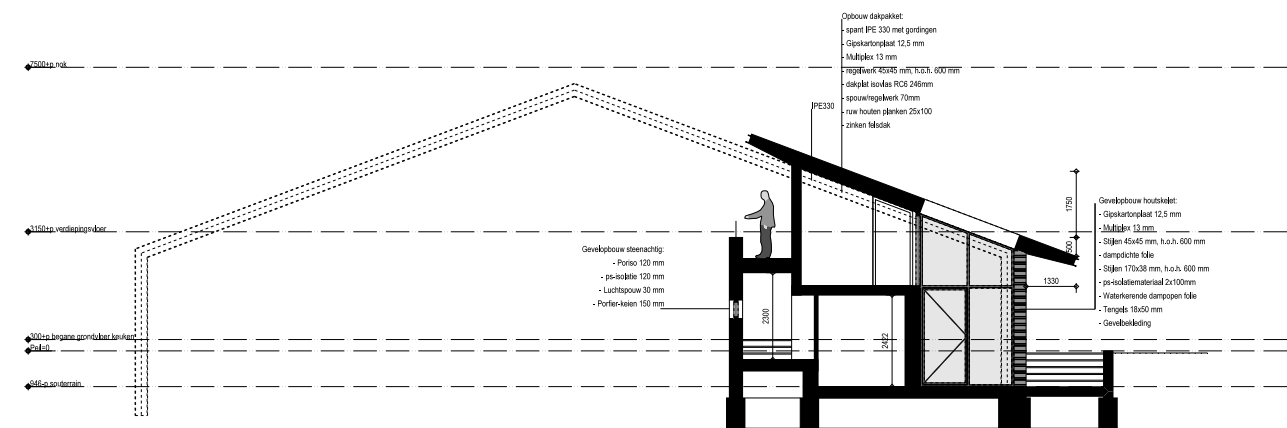
doorsnede AA 1:200

doorsnede BB 1:200

doorsnede CC 1:200

doorsnede DD 1:200

verdieping 1:200

verbeelding en materialiteit

nieuw

nieuw

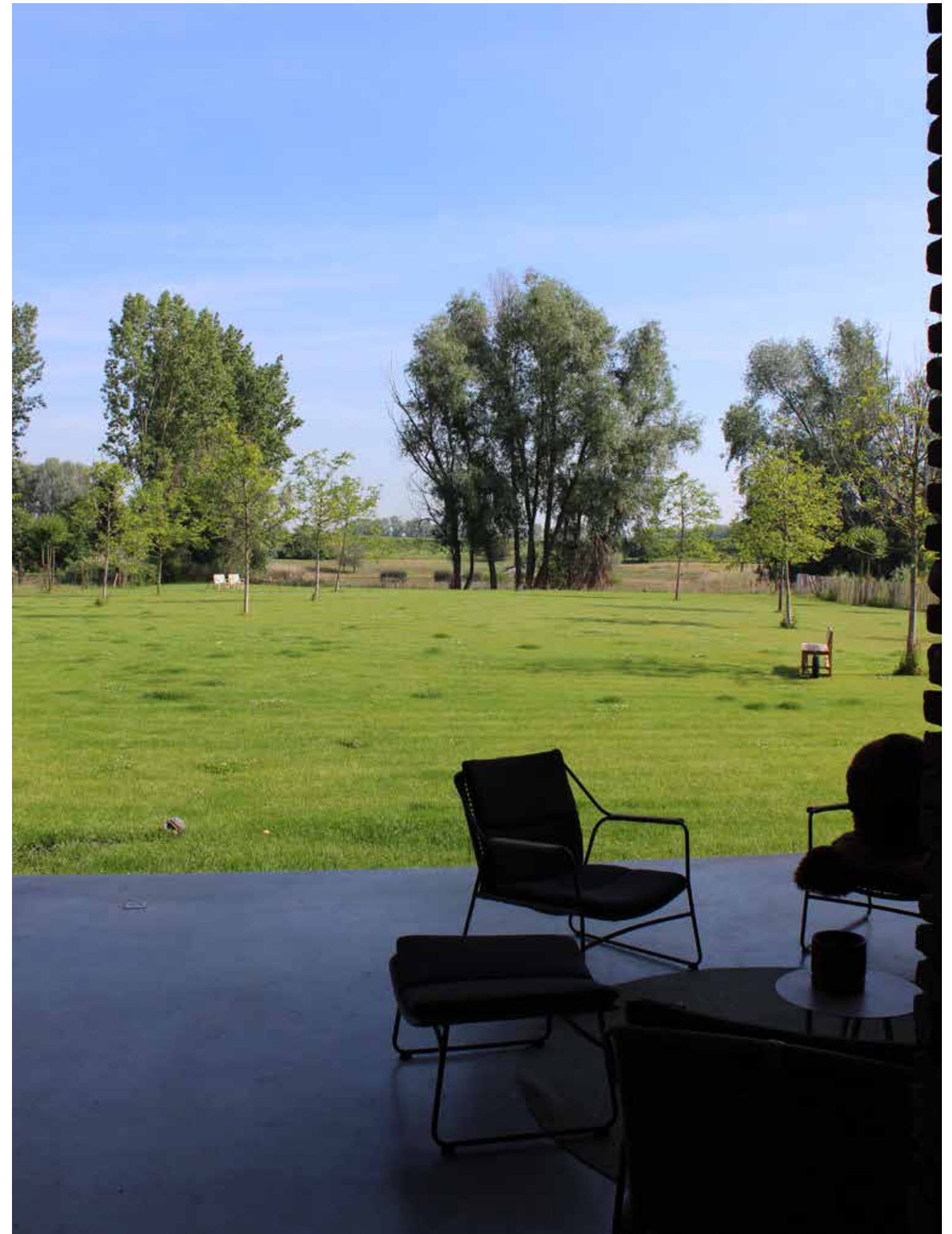

nieuw

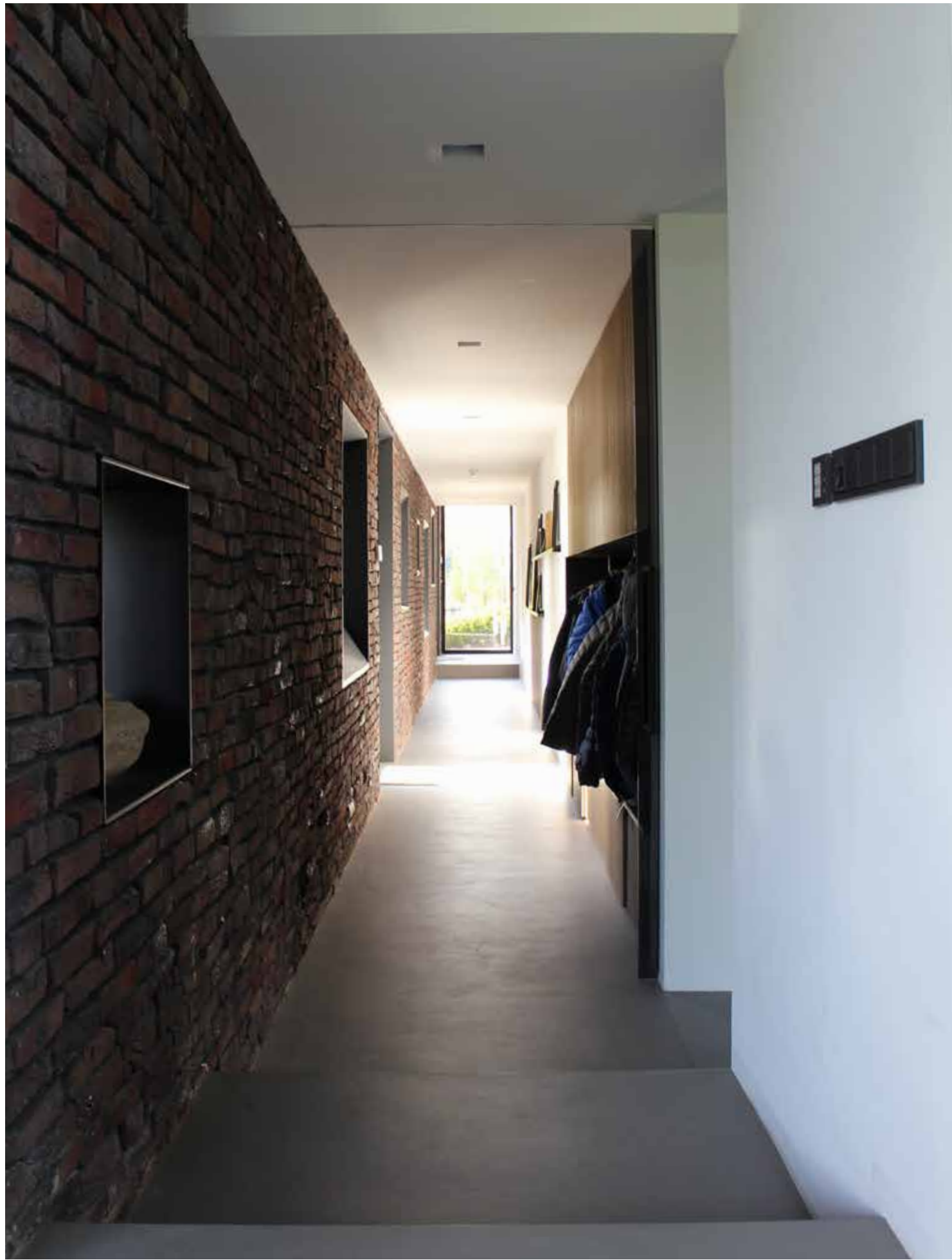

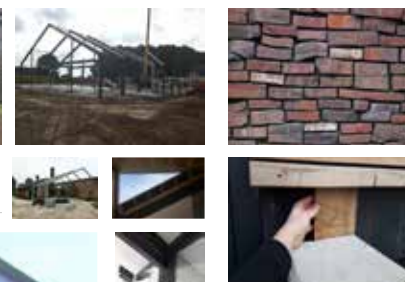
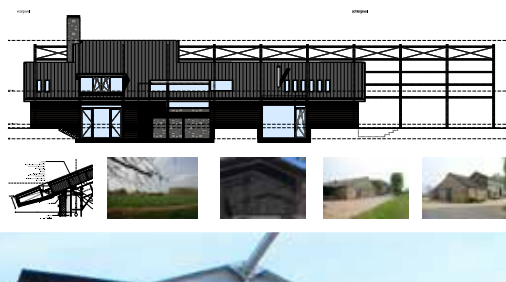
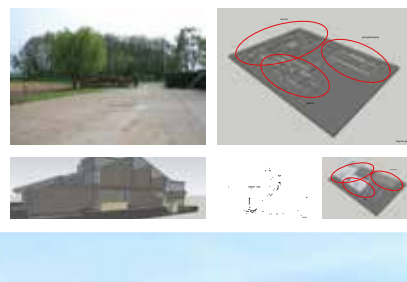
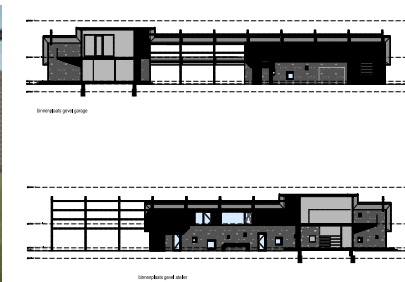
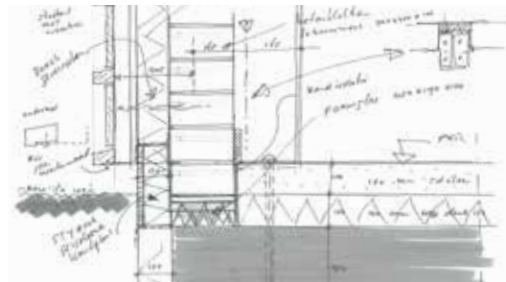
nieuw

nieuw

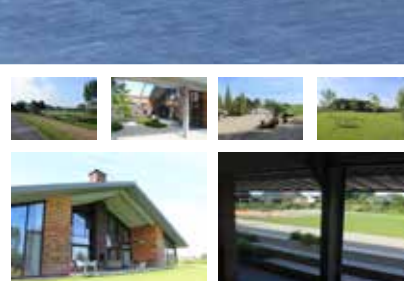
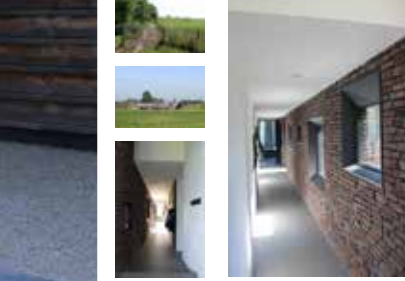

nieuw

2014
-
2018

Pieter
Oosterhout
Buro voor
Architectuur
BNA B.V.

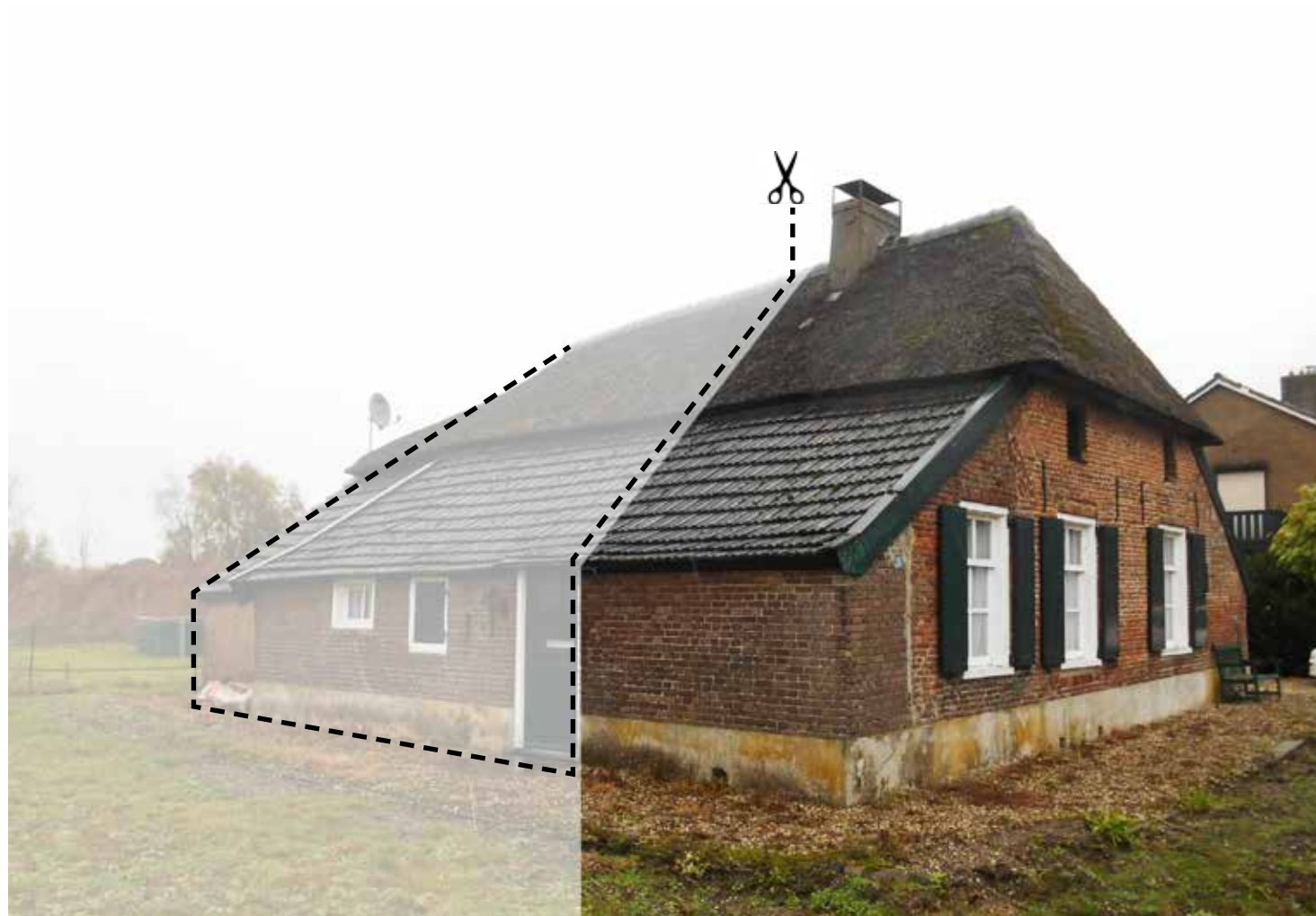

Ontwerp 2 - Hosterdstraat 6
Hedendaagse interpretatie voormalige boerderij

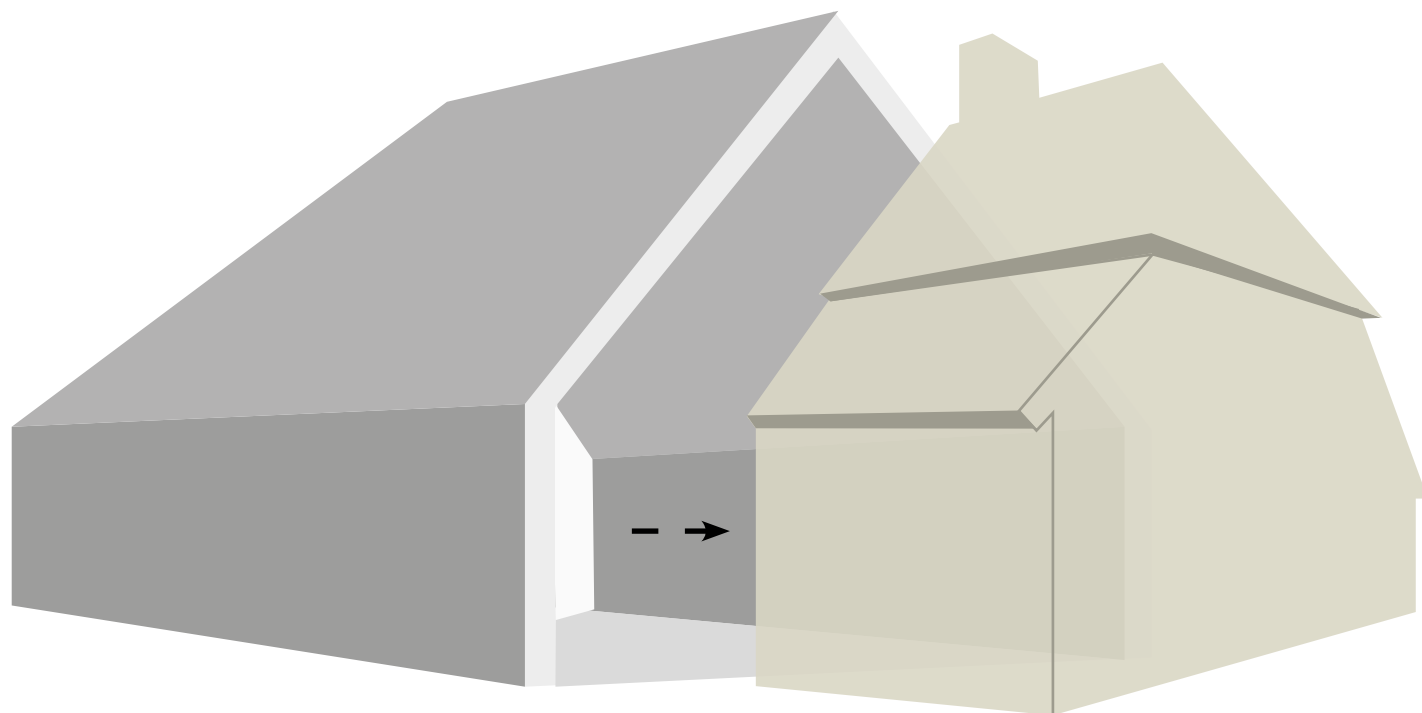
bestaande situatie

sloop achterzijde boerderij

restauratie/herbouw traditionele voorzijde lint Hosterdstraat

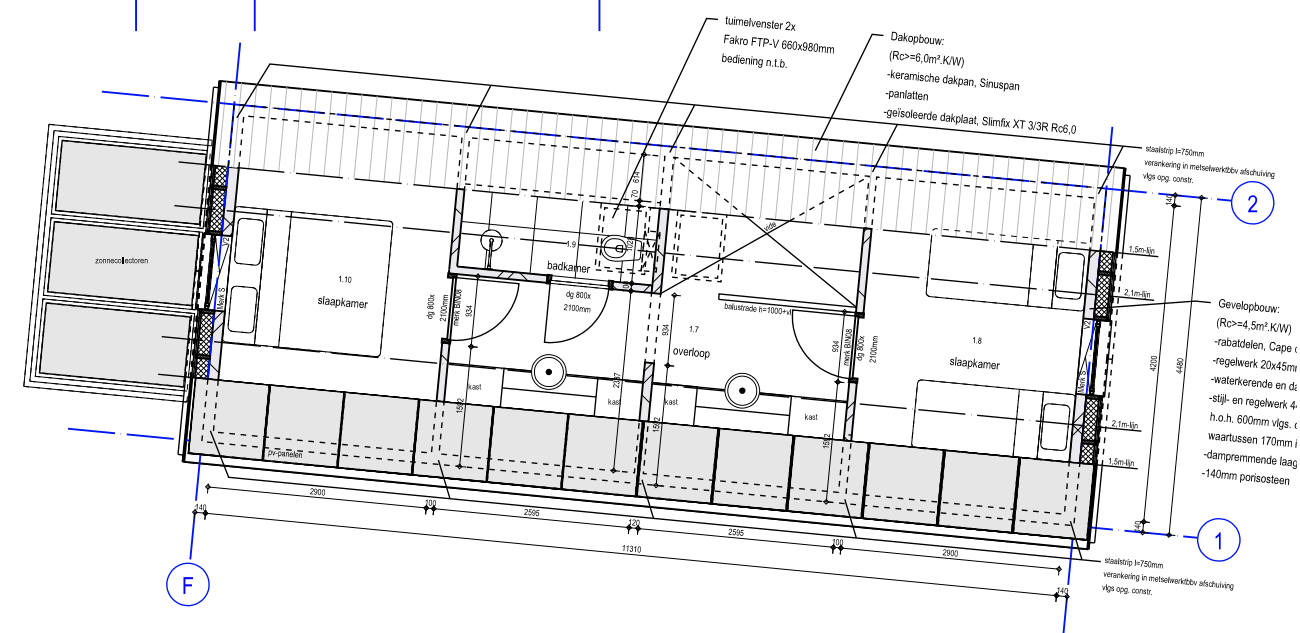

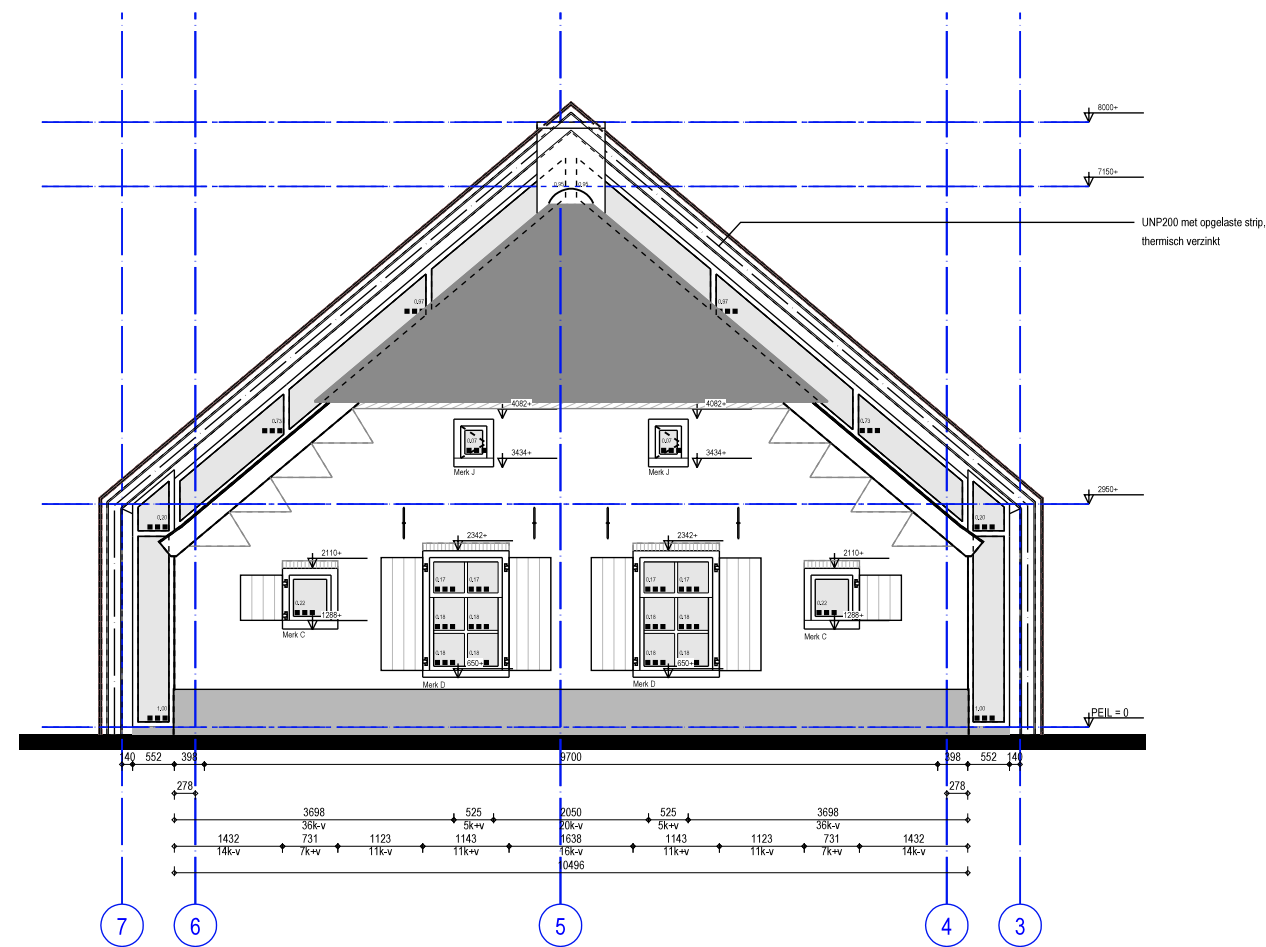
hedendaagse toevoeging achterzijde - omarming traditie

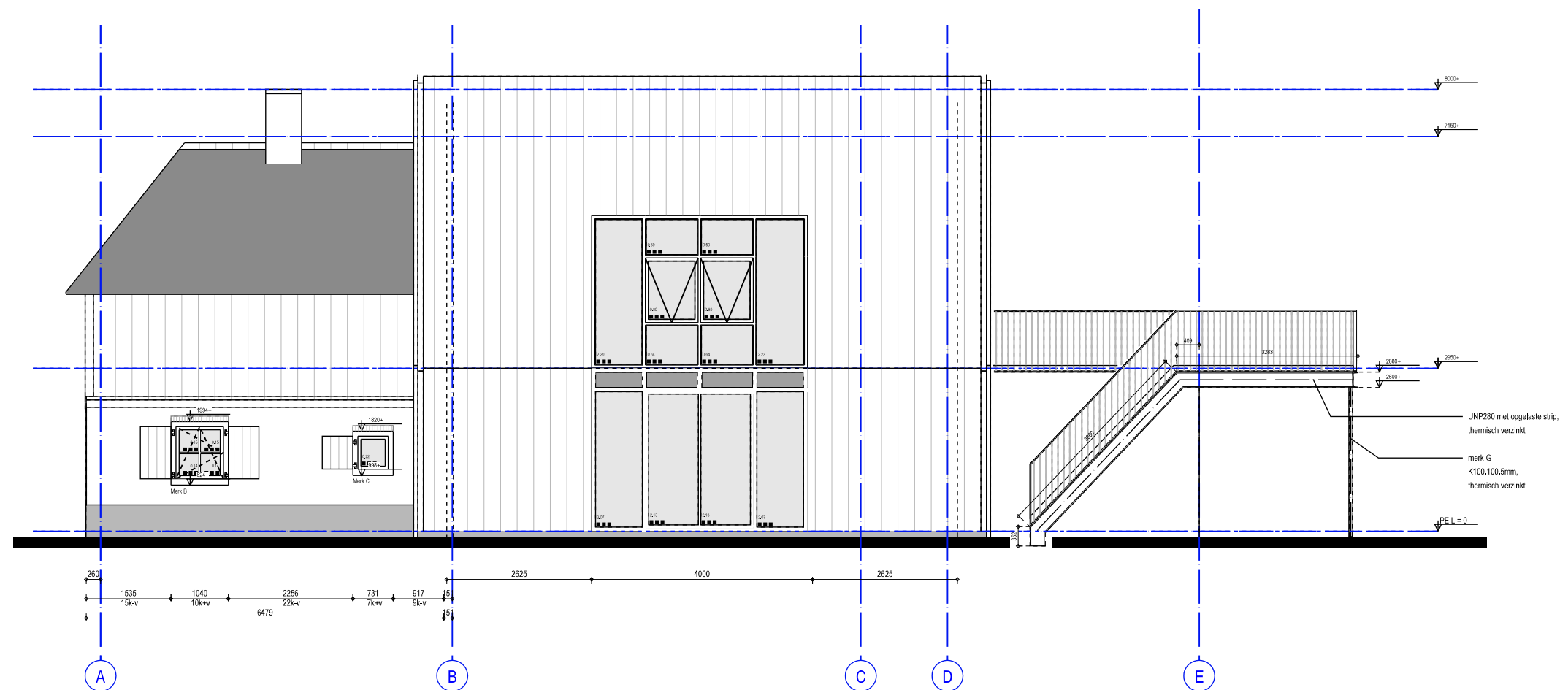
hedendaags wonen in het buitengebied

concept

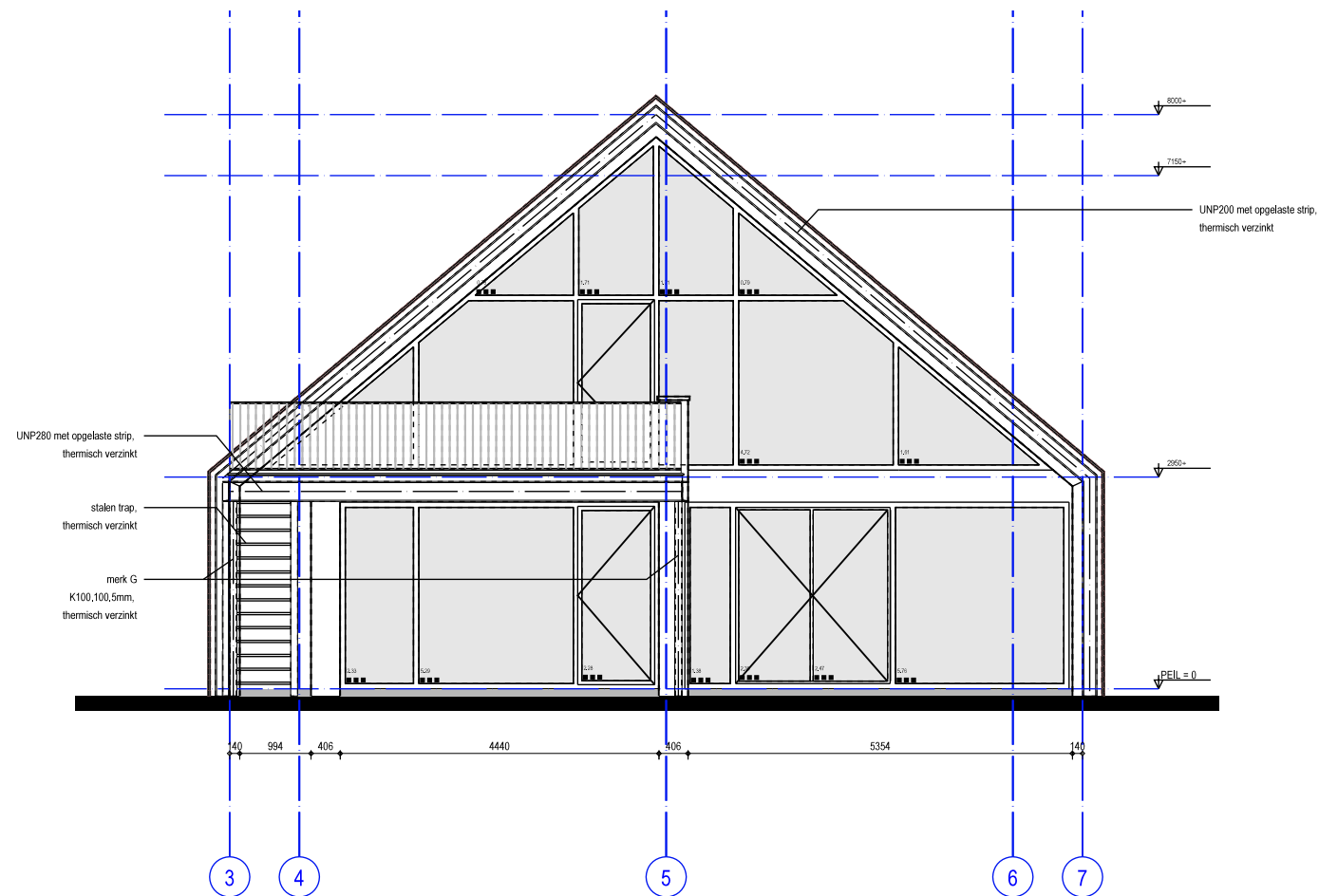

voorgevel 1:100

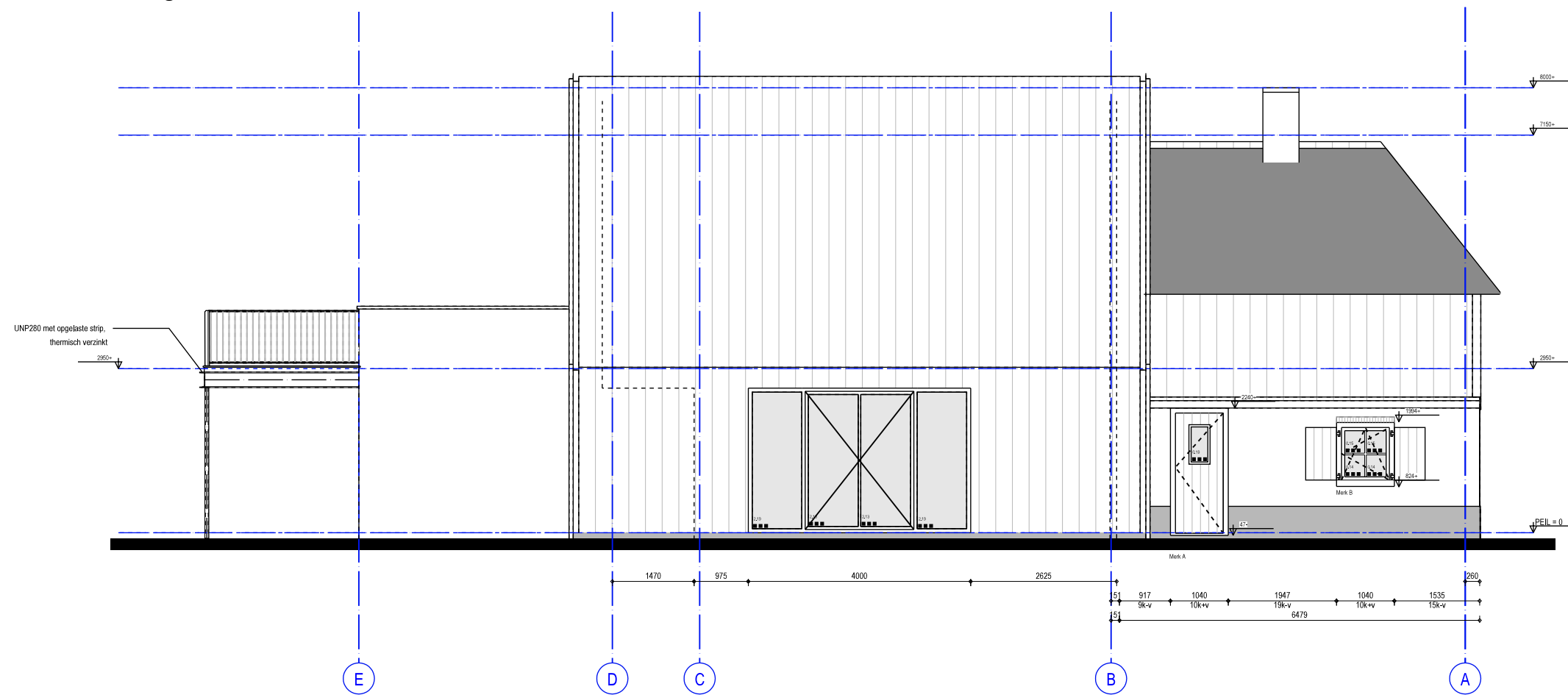

rechter zijgevel 1:100

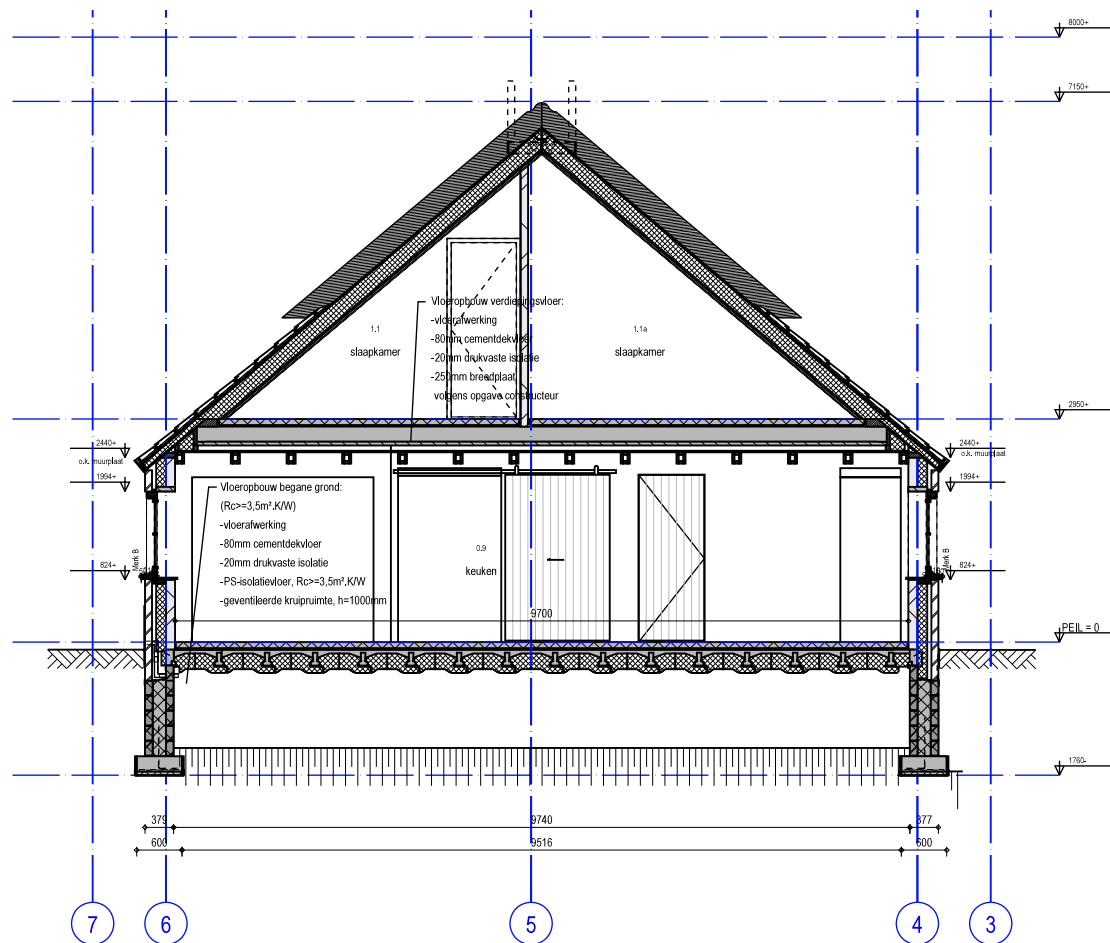
gevels 1:100

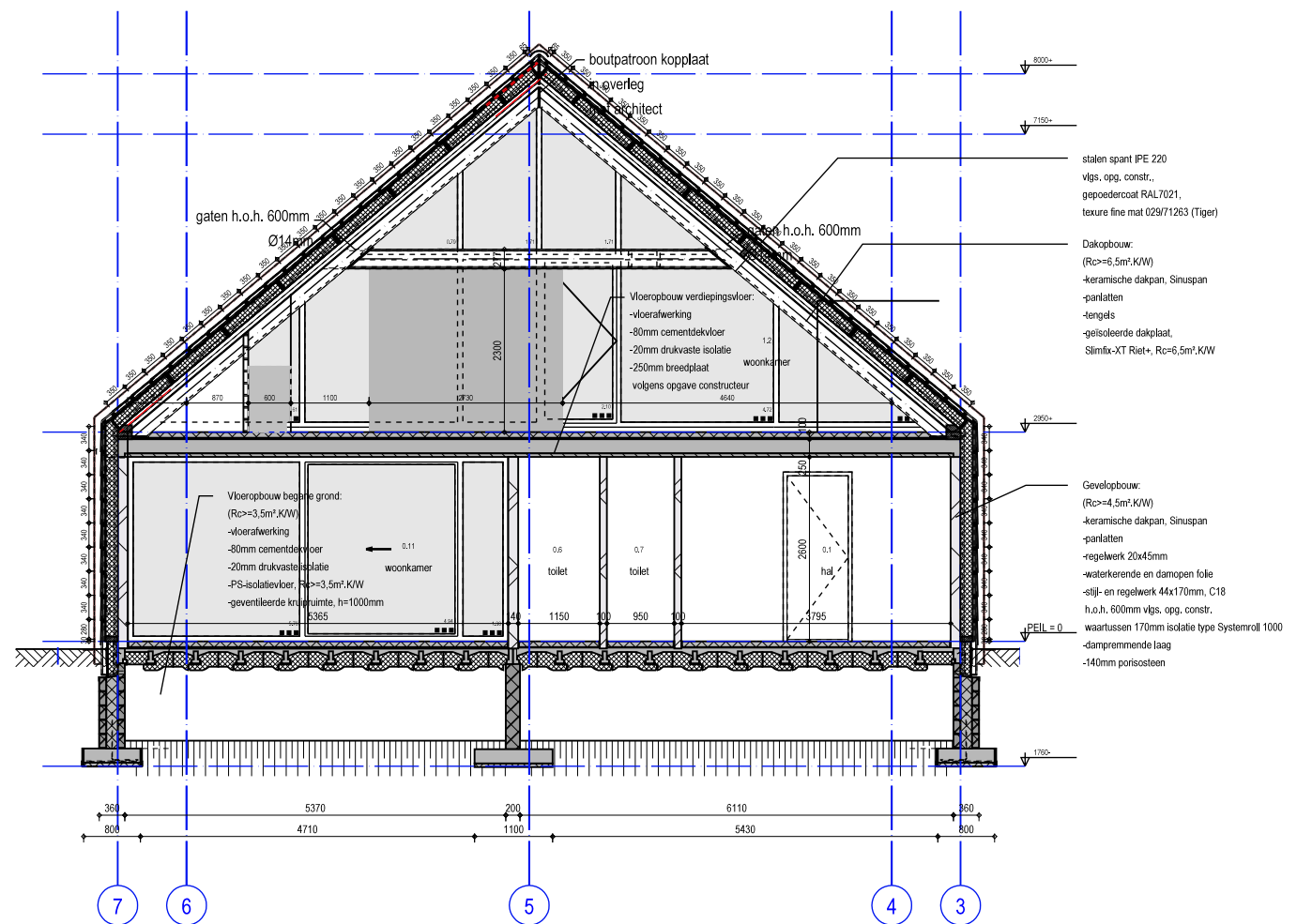
achtergevel 1:100

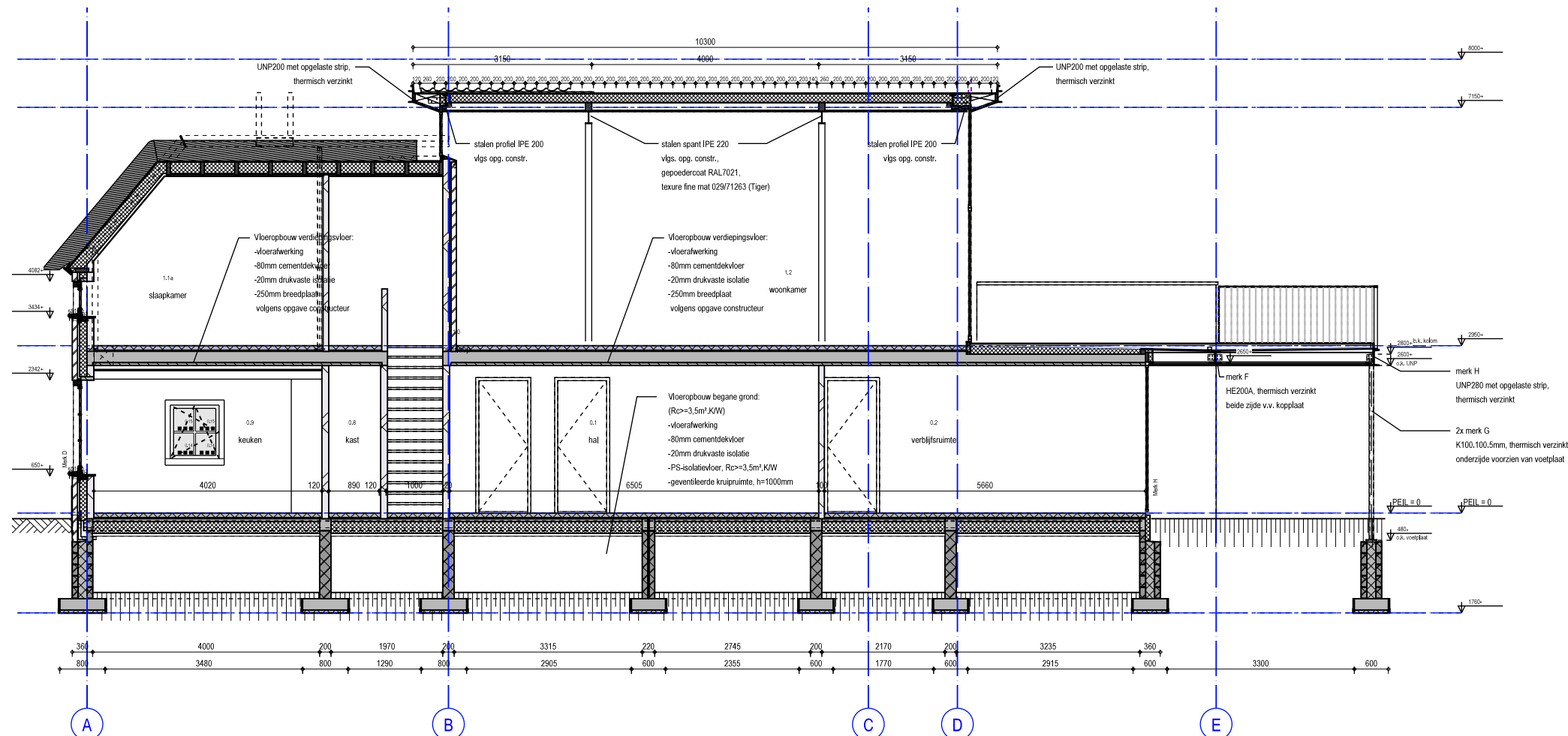
linker zijgevel 1:100

doorsnede A 1:100

doorsnede C 1:100

doorsnede D 1:100

doorsneden 1:100

verbeelding

nieuw

nieuw

nieuw

